

דְּכַל מָאן דְּדַחִיל לִיה, אַתְקַרִי מְאִינְשֵי דְבֵיתָא דְמַלְפָא, וְעַלִּיה פְּתִיב, אַשְׁרֵי אִישׁ יֵרָא אַת יי'.

מהו טָרף נְתַן לִירְאִיו. אֵלָא פְּמָה דְכְּתִיב, (משלי לא) וַתִּקֶּם בְּעוֹד לִילָה וַתִּתֵּן טָרְף לְבֵיתָהּ. מְהֵבָא אוֹלִיפְנָא, דְּכַל בַּר נָשׁ דְּלַעֵי בְּאוֹרֵייתָא בְּלִילְיָא, וְקָם בְּפִלְגוּת לִילְיָא, בְּשַׁעֲתָא דְכֻנְסַת יִשְׂרָאֵל אַתְעֵרַת לְאַתְקֵנָא בֵּיתָא לְמַלְפָא, הָאִי אֲשַׁתְּפַף בְּהֵדָה, וְהָאִי אַקְרִי מִבֵּי מַלְפָא, וְיַהֲבִין לִיה כָּל יוֹמָא מְאִינוּן תִּיקוּנֵי בֵּיתָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַתִּתֵּן טָרְף לְבֵיתָהּ וְחַק לְנַעֲרוֹתֶיהָ. מָאן בֵּיתָהּ. כָּל אֵינוּן דְּמִשְׁתַּתְּפֵי בְּהֵדָה בְּלִילְיָא, אַקְרוּן בֵּיתָהּ, בְּגֵי בֵּיתָהּ. וּבְגִין כַּף טָרְף נְתַן לִירְאִיו.

מהו טָרף. טָרף מְמַשׁ, דְּאִיהִי נְטֻלָא מְאַתֵּר רְחִיקָא עֲלָאָה, דְכְּתִיב (משלי לא) מִמְּרַחֵק תְּבִיא לַחֲמָה. וּמָאן זְכִי לְהָאִי טָרְף, סוֹפִיָה דְקָרָא אוֹכַח, דְכְּתִיב, (תהלים קיא) יִזְכּוֹר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ. מָאן דְּאֶסְתַּפֵּל (ס"א דְּאֶשְׁתַּדֵּל) בְּאוֹרֵייתָא, לְאַשְׁתַּתְּפָא בְּהֵדָה בְּלִילְיָא. וְלֹא עוֹד, אֵלָא דְצַדִּיק חַד עֲלָאָה אֵית לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, וְהוּא אֲשַׁתְּפַף בְּהֵדָה, וְיִרְתִּין תַּרְוֵוּיָהּ לְכֻנְיַשְׁתָּא דִּישְׂרָאֵל, דְכְּתִיב, (ישעיה ס) צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ.

הוּ פִתַח וְאָמַר, (ויקרא כא) וְלֹא יַחֲלִל זֶרְעוֹ בְּעַמּוּי כִּי אֲנִי יי' מְקַדְּשׁוֹ. תָּא חֲזִי, כָּל מָאן דְּאַפִּיק זֶרַע לְבִטְלָה, לֹא זְכִי לְמַחְמֵי אַפִּי שְׂכִינְתָא, וְאַקְרִי רַע, דְכְּתִיב (תהלים ה) כִּי לֹא אֵל חַפֵּץ רֶשַׁע אֶתָּה לֹא יְגוּרְךָ רַע. הָאִי מָאן דְּאַפִּיק לִיה בִּידֵיהּ, אוּ בְּאַנְתּוֹ אַחֲרָא דְלֹא כְּשָׂרָא. וְאִי תִימָא דְאַפִּיק לִיה בְּאַנְתּוֹ דְלֹא מִתְעַבְּרָא, הֲכִי נְמִי. לֹא. אֵלָא פְּמָה דְאַמְרֵן.

הַמְלֶךְ, וְעַלְיו כְּתוּב (שם קיב) אֲשֶׁרִי אִישׁ יֵרָא אֶת ה'.

מהו טָרף נְתַן לִירְאִיו? אֵלָא כְּמוֹ שְׂכָתוּב, (משלי לא) וַתִּקֶּם בְּעוֹד לִילָה וַתִּתֵּן טָרְף לְבֵיתָהּ. מְכַאן לְמַדְנֵה, שְׂכָל אָדָם שְׁעוּסָק בְּתוֹרָה בְּלִילָה, וְקָם בְּחֻצוֹת הַלִּילָה, בְּשַׁעֲתָא שְׂכַנְסַת יִשְׂרָאֵל מִתְעוֹרְרַת לְהַתְקִין בֵּית לְמַלְךְ - זֶה מִשְׁתַּתְּפַף עֲמָה, וְזֶה נִקְרָא מִבֵּית הַמְלֶךְ, וְנוֹתְנִים לוֹ כָּל יוֹם מְאוֹתָם תִּיקוּנֵי הַבֵּית. זֶהוּ שְׂכָתוּב וַתִּתֵּן טָרְף לְבֵיתָהּ וְחַק לְנַעֲרוֹתֶיהָ. מִי זֶה בֵּיתָהּ? כָּל אוֹתָם שְׂמִשְׁתַּתְּפִים עֲמָה בְּלִילָה נִקְרָאִים בֵּיתָהּ, בְּגֵי בֵּיתָהּ. וּמִשׁוּם כַּף, טָרְף נְתַן לִירְאִיו.

מה זה טָרף? טָרף מְמַשׁ, שֶׁהִיא נוֹטֶלֶת מִמְּקוֹם רְחוֹק עֲלִיוֹן, שְׂכָתוּב (משלי לא) מִמְּרַחֵק תְּבִיא לַחֲמָה. וּמִי זוֹכֵה לְטָרְף הַזֶּה? סוֹף הַכְּתוּב מוֹכִיחַ, שְׂכָתוּב (תהלים קיא) יִזְכּוֹר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ. מִי שְׂמִתְבּוֹגֵן (שְׂמִשְׁתַּדֵּל) בְּתוֹרָה לְהַשְׁתַּתְּפַף עֲמָה בְּלִילָה. וְלֹא עוֹד, אֵלָא שְׂצַדִּיק אַחַד עֲלִיוֹן יֵשׁ לוֹ לְקוּדְשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא מִשְׁתַּתְּפַף עִמּוֹ, וְיוֹרְשִׁים שְׂנִיָּהֶם אֶת כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, שְׂכָתוּב (ישעיה ס) צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ.

עוֹד פִּתַח וְאָמַר, וְלֹא יַחֲלִל זֶרְעוֹ בְּעַמּוּי כִּי אֲנִי ה' מְקַדְּשׁוֹ. בֹּא רָאָה, כָּל מִי שְׂמוּצִיא זֶרַע לְבִטְלָה, לֹא זוֹכֵה לְרְאוֹת פְּנֵי שְׂכִינָה, וְנִקְרָא רַע, שְׂכָתוּב (תהלים ה) כִּי לֹא אֵל חַפֵּץ רֶשַׁע אֶתָּה לֹא יְגוּרְךָ רַע. זֶה מִי שְׂמוּצִיא אוֹתוֹ בְּיָדוֹ, אוּ בְּאִשָּׁה אַחֲרַת שְׂאִינָה כְּשֶׁרָה. וְאִם תֵּאמַר שְׂמוּצִיא אוֹתוֹ בְּאִשָּׁה שְׂאִינָה מִתְעַבְּרַת, כַּף גַּם? לֹא. אֵלָא כְּמוֹ שְׂאִמְרֵנוּ.

וְעַל כֵּן בְּקֶשׁ אָדָם מִהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ

וְעַל דָּא יְבַעֵי בַר נָשׁ מְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, דִּינְזְמִין לִיה מְאֵנָא דְכְּשָׂרָא, דְלֹא

הוא שיזמין לו כלי כשר, שלא יפגם זרעו. מי שמוציא זרע בכלי שלא כשר, פוגם את זרעו. אוי למי שפוגם את זרעו. ומה בשאר בני אדם כף - בכהן שעומד למטה כמו שלמעלה בקדשה עליונה על אחת כמה וכמה.

בעמיו, מה זה בעמיו? שהרי כתוב למעלה, אלמנה וגרושה וחללה וזה את אלה לא יקח, וכתוב ולא יחלל זרעו בעמיו. בהם היה צריך להיות, מה זה בעמיו? אלא דבר זה קלון בעמיו, פגם בעמיו, ועל כן כתוב, כי אם בתולה מעמיו יקח אשה, מעמיו ודאי, הכל כמו שלמעלה. כי אני ה' מקדשו, מה זה מקדשו? אלא אני הוא אותו שמקדש אותו בכל יום, ומשום כף לא יפגם זרעו ולא ימצא בו פגם. (ומשום זה) שהרי אני ה' מקדשו, שאני רוצה לקדש אותו, וימצא קדוש בכל, שקדוש ישתמש על ידי קדוש.

בא ראה, הקדוש ברוך הוא ישתמש על ידי הכהן, וימצא קדוש כשבא לשמש, ומשום שהקדוש ברוך הוא ישתמש על ידי הכהן שהוא קדוש, הכהן ישתמש על ידי טהור, שהתקדש בטהרתו, ומי הוא? זה לוי. אדם (כהן) אחר ישתמש על ידי קדוש אחר, כדי שכלם ימצאו בקדשה לשמש את הקדוש ברוך הוא. אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא, שעליהם כתוב (ויקרא כ) ואבדל אתכם מן העמים להיות לי. כמה פרושים הם ישראל בקדשה לשמש את הקדוש ברוך הוא, זהו שכתוב (שם) והתקדשתם והייתם קדשים כי אני ה' אלהיכם.

עוד פתח ואמר, (תהלים א) לה' הישועה על עמך ברכתך סלה.

יפגים זרעיה, מאן דאפיק זרעא במאנא דלא כשרא, פגים ליה לזרעיה, ווי למאן דפגים זרעיה. ומה בשאר בני נשא כף, בכהנא דקאים לתתא כגוונא דלעילא בקדושה עלאה, על אחת כמה וכמה.

בעמיו, מהו בעמיו. דהא כתיב לעילא, אלמנה וגרושה וחללה וזנה את אלה לא יקח, וכתוב ולא יחלל זרעו בעמיו. בהם מיבעי ליה, מהו בעמיו. אלא מלה דא קלנא בעמיו, פגימו בעמיו, ועל דא כתיב, כי אם בתולה מעמיו יקח אשה, מעמיו ודאי, כלא כגוונא דלעילא, כי אני ה' מקדשו, מהו מקדשו. אלא אנא הוא ההוא, דאיהו מקדש ליה בכל יומא, ובגין כף לא יפגים זרעיה, ולא ישתכח ביה פגימו. (ס"א ובגין דא) דהא אני יי' מקדשו דאנא בעינא לקדשא ליה וישתכח קדישא בכלא, דקדישא ישתמש על ידא דקדישא.

תא חזי, קדשא בריך הוא (דף צ' ע"ב) ישתמש על ידי דכהנא, וישתכח קדישא כד אתי לשמשא, ובגין דקודשא בריך הוא ישתמש על ידא דכהנא דאיהו קדישא, כהנא ישתמש על ידי דדכנא, דאתקדש בדכיותיה, ומאי איהו. ליואי. בר נש (כהנא) אחרא, ישתמש על ידי דקדישא אחרא, בגין דישתכחון כלא בקדושה, לשמשא לקודשא בריך הוא. זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי, דעלייהו כתיב, (ויקרא כ) ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי. כמה פרושים ישראל מפלא, בקדושה, לשמשא לקודשא בריך הוא, הדא הוא דכתיב, (ויקרא כ) והתקדשתם והייתם קדושים כי אני יי' אלהיכם.

הו פתח ואמר, (תהלים א) ליי' הישועה על עמך ברכתך סלה. ליי' הישועה. הכי תנינו,

זפאין אינון ישראל, דבכל אתר דאתגלו, שכינתא אתגלייא בהדייהו. בד יפקון ישראל מגלותא, פורקנא למאן, לישראל או לקודשא בריך הוא. אלא הא אוקמוה בכמה קראי, והכא, ליי' הישועה ודאי, אימתי. על עמך ברכתך סלה. בשעתא דקודשא בריך הוא ישגח בברכאן עלייהו דישראל, לאפקא לון מן גלותא, ולאוטבא להו, כדין ליי' הישועה ודאי. ועל דא תנינן, דקודשא בריך הוא ייתוב עמהון דישראל מן גלותא, הדא הוא דכתיב, (דברים ל) ושב יי' אליהך את שבותך ורחמך.

איש מזרעך לדורותם אשר יהיה בו מום. (ויקרא כא) רבי יצחק אמר, בגין דאיהו פגים, ומאן דאיהו פגים, לא אתחזי לשמשא בקודשא. והא אוקמוה, דבר נש דאשתכח פגים, לית ביה מהימנותא, וההוא פגימו אסהיד עליה, כל שפן פהנא, דבעיא לאשתכחא שלים, מאריה דמהימנותא, יתיר מכלא, והא אוקמוה.

רבי אלעזר הוה יתיב בקסטרא דבי חמוי, והוא הוה אמר, זילגא דבקסטרא בעיטא שכיח. אדהכי, אעבר חד בר נש, פגים מעיניה חד. אמר חמוי, נשאל להאי. אמר, פגים הוא, ולאו מהימנא. אמר, נשאל בהדיה. אתו שאילו ליה. אמר ליה, טופקא מאן הוא בעלמא. אמר עתירא, אבל דישליף, בהדיה אנא מפלהו. (ס"א עתירא, אבל דישליף, ווי על דא, בהדיה אנא מפלהו) אמר רבי אלעזר, במלוי אשתמע, דלאו מהימנותא גביה, ולאו בר מהימנא הוא. תא חזי, קדשא בריך הוא אמר כל איש אשר בו מום לא יקרב, דהא קדושא דלעילא, לא שריא באתר פגים.

פתח ואמר, (ישעיה ח) לתורה ולתעודה אם לא

לה הישועה - כף שנינו, אשריהם ישראל, שלכל מקום שגלו, שכינה גלתה עמהם. כשיצאו ישראל מהגלות, למי הגאלה - לישראל או לקדוש ברוך הוא? אלא הרי פרשוה בכמה כתובים, וכאן - לה הישועה ודאי. מתי? על עמך ברכתך סלה. בשעה שהקדוש ברוך הוא ישגיח בברכות על ישראל להוציא אותם מן הגלות ולהיטיב להם, אזי - לה הישועה ודאי. ועל כן שנינו שהקדוש ברוך הוא ישוב עם ישראל מן הגלות. זהו שכתוב, (דברים ד) ושב ה' אליהך את שבותך ורחמך. איש מזרעך לדורתם אשר יהיה בו מום. רבי יצחק אמר, משום שהוא פגום, ומי שהוא פגום לא ראוי לשמש בקדש. והרי פרשוה, שאדם שנמצא פגום אין בו אמונה, ואותו הפגם מעיד עליו, כל שפן פהן, שצריך להמצא שלם, בעל האמונה, יותר מהכל, והרי פרשוה.

רבי אלעזר הוה יושב בהיכל של בית חמיו, והוא הוה אמר, לזליגת הדמענות שבהיכל יש עצה למצא. בין כף עבר איש אחד פגום בעין אחת. אמר חמיו, נשאל את זה. אמר, הוא פגום ולא נאמן. אמר, נשאל אותו. באו ושאלו אותו. אמר לו, מיהו המאשר שבעולם? אמר, העשיר, אבל אם ינתק, עמו אני מפלם. (העשיר, אבל אם ינתק, אוי על זה, עמו אני מפלם) אמר רבי אלעזר, מדבריו נשמע שאין בו אמונה, ולא בן אמונה הוא. בא ראה, הקדוש ברוך הוא אמר, כל איש אשר בו מום לא יקרב, שהרי הקדשה שלמעלה אינה שורה במקום פגום.

פתח ואמר, (ישעיה ח) לתורה

יאמרו פדבך הַזֶּה. לְתוֹרָה וְלַתְּעוּדָה. מָאן הוּא תוֹרָה, וּמָאן הוּא תְּעוּדָה. אֵלָא תוֹרָה, דָּא תוֹרָה שְׂבַכְתָּב. תְּעוּדָה, דָּא תוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה. תוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה לָא שְׂרִיא בְּאַתְר פְּגִים, דְּהָא מִתּוֹרָה שְׂבַכְתָּב אֲתַבְּנִי. כְּתִיב צוֹר תְּעוּדָה חֲתוּם תוֹרָה בְּלִמּוּדֵי, צוֹר תְּעוּדָה, דָּא תוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה, בְּגִין דְּתַמְן אֲתַצַּר צְרוּרָא דְחֵי, וּבִתְעוּדָה אֲתַקְשֵׁר קְשָׂרָא דְחֵי (נ"א קשׂרָא דְמַהֲיִמְנוּתָא) דְּלַעֲיִלָא, לְמַהוּי כְּלָא חַד.

וּמִתַּמְן לְתַתָּא אֲתַפְּרִשְׁן אֲוִרְחִין וּשְׂבִילִין, וּמִתַּמְן מִתַּפְּרִשִׁין אֲוִרְחִין בְּעַלְמִין כְּלָהוּ הֵדָא הוּא דְכְתִיב, (בראשית ב) וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהָיָה לְאַרְבַּעָה רְאשִׁים.

חֲתוּם תוֹרָה, חֲתִימָה דְּאוּרִייתָא, דְּאִיְהִי תוֹרָה שְׂבַכְתָּב בְּאֵן אֲתֵר. בְּלִמּוּדֵי, אֲלִין נְבִיאִי כְּמָה דְּאֵת אָמֵר (מלכים א ז) וַיִּקְּם אֶת הָעַמּוּד הַיְמָנִי וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יָכִין וַיִּקְּם אֶת הָעַמּוּד הַשְּׂמָאלִי וַיִּקְרָא שְׁמוֹ בּוֹעַז. וּמִתַּמְן אֲתַפְּרִשְׁן אֲוִרְחִין לְנְבִיאֵי מַהֲיִמְנִי, וְקִיִּימֵי אֲלִין בְּקִיּוּמָא לְגוּפָא, לְשִׁית טְהִירִין, הֵדָא הוּא דְכְתִיב, (שיר השירים ה) שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ. וְכָלָא לָא קִיִּימָא אֵלָא בְּשְׁלִימוֹ, וְלָא שְׂרִיא קְדָשָׁה דְכָלָא, אֵלָא בְּשְׁלִימוֹ, כַּד מִתְחַבְּרָאן דָּא בְּדָא, כְּלָא הוּא שְׁלִים, כְּלָא הוּא חַד, לָא אֲתַפְּגִים אֲתֵר. וְעַל דָּא אֲקָרִי כְּנָסֵת יִשְׂרָאֵל שְׁלֵם, כְּמָה דְּאֵת אָמֵר (בראשית יד) וּמִלְכֵי צָדֵק מְלִךְ שְׁלֵם (תהלים עו) וַיְהִי בְּשֵׁלֵם סָכוּ.

וּבְגִין כֶּף לָא שְׂרִיא כְּלָא, אֵלָא בְּאַתְר שְׁלִים. וְעַל דָּא כָּל אִישׁ אֲשֶׁר בּוֹ מוּם לָא יִקְרַב. כְּגוּוּנָא דָּא קְרַבְנָא דְבִיָּה מוּמָא לָא יִתְקַרֵּב. מְאִי טַעְמָא. דְכְתִיב כִּי לָא לְרִצּוֹן יְהִיָּה לְכֶם. וְאִי תִימָא הָא קְדָשָׁא בְרִיף הוּא לָא שְׂאֲרֵי אֵלָא הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא לָא שׁוֹרָה אֵלָא בְּמִקּוּם שְׂבוּר, בְּכִלֵי שְׂבוּר, שְׂכַתוּב (ישעיה נז) וְאֵת דְּפָא וּשְׂפַל

וְלַתְּעוּדָה אִם לָא יֵאמְרוּ פְּדַבְּר הַזֶּה. לְתוֹרָה וְלַתְּעוּדָה, מִי הִיא תוֹרָה, וּמִי הִיא תְּעוּדָה? אֵלָא תוֹרָה - זוֹ תוֹרָה שְׂבַכְתָּב. תְּעוּדָה - זוֹ תוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה. תוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה אֵינָה שׁוֹרָה בְּמִקּוּם פְּגוּם, שְׂהִרֵי מִתּוֹרָה שְׂבַכְתָּב נְכִינִית. כְּתוּב צוֹר תְּעוּדָה חֲתוּם תוֹרָה בְּלִמּוּדֵי. צוֹר תְּעוּדָה - זוֹ תוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה, מִשׁוּם שְׁשָׁם נְצַרְר צְרוּר הַחַיִּים, וּבִתְעוּדָה נְקַשֵּׁר קְשֵׁר הַחַיִּים (קְשֵׁר הָאֲמוּנָה) שְׂלַמְעֵלָה, לְהִיּוֹת הַכֵּל אֶחָד.

וּמִשָּׁם לְמִטָּה נִפְרְדוֹת הַדְּרָכִים וְהַשְּׂבִילִים, וּמִשָּׁם נִפְרְדוֹת הַדְּרָכִים בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. זְהוּ שְׂכַתוּב, (בראשית ג) וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהָיָה לְאַרְבַּעָה רְאשִׁים.

חֲתוּם תוֹרָה, חֲתִימָה שֶׁל הַתּוֹרָה, שְׂהִיא תוֹרָה שְׂבַכְתָּב, בְּאִיזָה מְקוּם? בְּלִמּוּדֵי, אֲלוֹ הַנְּבִיאִים, כְּמוֹ שְׂנֵאֲמֵר (מלכים-א ז) וַיִּקְּם אֶת הָעַמּוּד הַיְמָנִי וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יָכִין וַיִּקְּם אֶת הָעַמּוּד הַשְּׂמָאלִי וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ בּוֹעַז. וּמִשָּׁם נִפְרְדוֹת הַדְּרָכִים לְנְבִיאִים הַנְּאֻמִּים. וְאֵלָה עוֹמְדִים בְּקִיּוּם לְגוּפָא, לְשִׁישֵׁת הָאוּרוֹת, זְהוּ שְׂכַתוּב (שיר ה) שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ. וְהַכֵּל לָא עוֹמֵד אֵלָא בְּשְׁלֵמוֹת, וְלָא שׁוֹרָה קְדָשָׁה שֶׁל הַכֵּל אֵלָא בְּשְׁלֵמוֹת, כְּשִׁמְתַחְבְּרִים זֶה עִם זֶה, הַכֵּל הוּא שְׁלֵם, הַכֵּל הוּא אֶחָד, לָא נִפְגַּם הַמְּקוּם. וְלִכֵּן נִקְרָאת כְּנָסֵת יִשְׂרָאֵל שְׁלֵם, כְּמוֹ שְׂנֵאֲמֵר (בראשית יד) וּמִלְכֵי צָדֵק מְלִךְ שְׁלֵם, (תהלים עו) וַיְהִי בְּשֵׁלֵם סָכוּ.

וּמִשׁוּם כֶּף לָא שׁוֹרָה הַכֵּל אֵלָא בְּמִקּוּם שְׁלֵם. וְעַל כֵּן כָּל אִישׁ אֲשֶׁר בּוֹ מוּם לָא יִקְרַב. כְּמוֹ כֵּן הַקְרָבָן שְׂבוֹ מוּם לָא יִתְקַרֵּב. מַה הַטַּעַם? שְׂכַתוּב כִּי לָא לְרִצּוֹן יְהִיָּה לְכֶם. וְאִם תֵּאמֵר, הֲרֵי שְׂכַתוּב (ישעיה נז) וְאֵת דְּפָא וּשְׂפַל